

PHRSR – Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, bežne označovaný aj skratkou PHSR, je strednodobý strategický dokument rozvoja obce, mesta alebo vyššieho územného celku. Jeho vypracovanie, obsah a schvaľovanie upravuje zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov. Na prípravu dokumentu sa vzťahuje Metodika Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, ktorá obsahuje odporúčaný postup, ale nie je záväzná.

Hlavnými cieľmi programu sú:

- zhodnotiť hospodársku, sociálnu a environmentálnu situáciu obce, identifikovať jej potreby, rozvojový potenciál a obmedzenia;
- určiť víziu, priority a ciele rozvoja územia;
- navrhnúť opatrenia v oblasti technickej a sociálnej infraštruktúry, bývania, vzdelávania, kultúry, podnikania, životného prostredia a ďalších oblastí rozvoja;
- stanoviť organizačné, personálne a finančné zabezpečenie navrhovaných opatrení;
- koordinovať verejné a súkromné rozvojové zámery a podporovať spoluprácu miestnych partnerov;
- podporovať kontinuitu rozvoja obce aj pri zmenách jej vedenia;
- vytvoriť podklad na prípravu projektov a využívanie vhodných zdrojov financovania.

Hoci PHSR nie je záväzný dokument ako napríklad územný plán obce, je potrebné ho vnímať ako koncepčný materiál, ktorý identifikuje hlavné problémy, ktoré sú pre hospodársky a sociálny rozvoj daného územia spoločné, a určí opatrenia, ktoré by mali prispieť k riešeniu týchto problémov. Zároveň je to otvorený dokument, ktorý je potrebné podľa vopred stanovených pravidiel dopĺňať a aktualizovať.

PHSR je výsledkom procesu, do ktorého sa zapájajú všetci územne príslušní partneri na úrovni obce (verejná správa, podnikatelia, mimovládne organizácie, združenia, spolky, občania, ...). Má získať širokú miestnu podporu a stať sa užitočným nástrojom nielen na koordináciu prioritných rozvojových zámerov (verejných a súkromných), ale aj na získavanie prostriedkov potrebných na ich realizáciu. Je dôležité, aby bol tento dokument zrozumiteľný, ľahko čitateľný a prehľadný, pretože jeho užívateľmi okrem verejnej správy a podnikateľských subjektov je aj široká verejnosť.

Program má nadväzovať na národnú stratégiu regionálneho rozvoja, zohľadňovať program rozvoja príslušného samosprávneho kraja a rešpektovať záväznú časť územného plánu obce.

Program je nástrojom strategického riadenia obce. Nenahrádza územný plán ani povoľovanie konkrétnych stavieb. Jeho význam spočíva v prepojení rozvojových potrieb s konkrétnymi opatreniami, zodpovednosťou za ich realizáciu a dostupnými finančnými zdrojmi.

Pri jeho tvorbe sa uplatňuje partnerstvo. Do prípravy je vhodné zapojiť verejnú správu, podnikateľov, mimovládne organizácie, združenia, odborné inštitúcie aj obyvateľov. Dokument má byť zrozumiteľný, prehľadný a využiteľný pri každodennom rozhodovaní samosprávy.



Obsah programu

Program rozvoja obce pozostáva podľa § 8 ods. 3 zákona č. 539/2008 Z. z. z piatich častí:

1. Analytická časť hodnotí východiskový stav obce, predpokladaný vývoj, riziká, potenciál a limity územia. Zahŕňa posúdenie väzieb na existujúce stratégie a podmienok udržateľného rozvoja. Jedným z používaných nástrojov môže byť SWOT analýza.
2. Strategická časť formuluje smerovanie obce, jej priority a rozvojové ciele so zohľadnením miestnych podmienok.
3. Programová časť obsahuje opatrenia a aktivity potrebné na dosiahnutie stanovených cieľov.
4. Realizačná časť určuje organizačné a inštitucionálne zabezpečenie, zodpovednosti, monitorovanie, hodnotenie a merateľné ukazovatele. Obsahuje aj vecný a časový harmonogram vo forme akčných plánov.
5. Finančná časť rieši finančné zabezpečenie opatrení, aktivít a realizácie programu.

Odporúčaný postup vypracovania

Nasledujúce kroky predstavujú praktický postup, ktorý možno prispôbiť veľkosti a potrebám obce:

1. Príprava procesu: určenie zodpovedností, pracovného tímu, harmonogramu a spôsobov zapojenia verejnosti.
2. Situačná analýza: zber údajov, vyhodnotenie existujúcich dokumentov, prieskum potrieb a rozhovory s miestnymi aktérmi.
3. Vyhodnotenie potenciálu a rizík: identifikácia silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození, napríklad prostredníctvom SWOT analýzy.
4. Návrh stratégie: formulovanie vízie, priorít, cieľov a návrhov opatrení.
5. Pripomienkovanie: sprístupnenie návrhov verejnosti, diskusia s partnermi a vyhodnotenie podnetov.
6. Príprava realizácie a financovania: zostavenie akčných plánov, určenie zodpovedností, ukazovateľov, nákladov a predpokladaných zdrojov.
7. Dokončenie dokumentu: zapracovanie pripomienok a požiadaviek vyplývajúcich z príslušných zákonných postupov vrátane posudzovania vplyvov na životné prostredie, ak sa uplatňuje.
8. Schválenie a sprístupnenie programu: predloženie dokumentu zastupiteľstvu a oboznámenie verejnosti so schváleným znením.

PHSR

Postup podľa predpisov o posudzovaní vplyvov na životné prostredie treba riešiť už počas prípravy programu a zosúladiť ho s harmonogramom jeho schvaľovania.

Schvaľovanie, aktualizácia a monitorovanie

Program rozvoja obce aj jeho aktualizáciu schvaľuje obecné alebo mestské zastupiteľstvo. Aktualizácia sa vykonáva podľa potreby.



MEDIA COELI ®

Obec program pravidelne monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení.

Spoločný program rozvoja viacerých obcí

Obec bez vlastného programu môže podľa § 8a zákona č. 539/2008 Z. z. vypracovať spoločný program s jednou alebo viacerými územne susediacimi obcami. Program aj jeho aktualizácie schvaľujú zastupiteľstvá zapojených obcí.

Dokument mikroregiónu preto môže plniť túto úlohu, ak spĺňa zákonné podmienky spoločného programu rozvoja obcí. Samotné označenie „program mikroregiónu" na to nestačí.

Dôležité:

Z hľadiska zákona a tiež dotácií je potrebné spracovať PHSR pre obec, nie pre mikroregión.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

PHSR ako strategický dokument podlieha podľa aktuálne platného znenia zákona č. 24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie zisťovaciemu konaniu SEA a je potrebné dokument predložiť na posúdenie príslušnému orgánu.

verejne prístupné dielo MEDIA COELI ® podmienky: www.mediacoeli.sk